SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 201. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 22, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ЖОВТНЯ 1991 Ч. 201. РІК XCVIII.

ВИМАГАЮТЬ ЗМІН МИРНИМ ШЛЯХОМ

Київ (ПБ УРП). — З повідомлень засобів масової інформації в Україні можна відчути, що поодинокі громади України щораз частіше виступають правовим порядком проти існуючих партократичних місцевих правлінь.

У Луцьку у вівторок, 15-го жовтня, проходило пікетування Обласної Ради, організоване обласною організацією Української Республіканської Партії. Основні вимоги пікетуючих — резигнація Обласної Ради і проведення нових виборів.

День раніше почалося круглодобове пікетування Житомирської Обласної Ради. Пікетуючі вимагають притягнути до відповідальності голову Обласної Ради Малиновського та його заступників за підтримку путчу 19-го серпня. Представники демократичних організацій знайшли і оприлюднили ряд документів, які підтверджують причетність керівників області до путчу. Перед початком пікетування виступив народний депутат України Олександер Сугоняко та депутати Житомирської Міської Ради.

А кілька днів до того, у вівторок, 8-го жовтня, відбувалася сесія Районної Ради. З самого ранку силами УРП і Руху розпочато біля будинку Районної Ради пікетування. Учасники висували вимогу розпуску прокомуністичної Районної Ради і резигнації голови виконкому Маховського. Для того, щоб сесія продуктивніше працювала, пікетуючі заблокували всі входи і виходи з будинку, і тримали депутатів до 10-ої год. вечора, коли Районна Рада прийняла резигнацію Маховського та прийняла рішення про саморозпуск.

У Черкасах до понеділка, 14-го жовтня, тривало пікетування Черкаської Обласної Ради, до пікетуючих приєдналися члени УРП з багатьох районів області. Вимоги пікетуючих до того часу залишилися не виконані.

У той самий день в Кривому Розі біля будинку облвиконкому сьому добу голодують члени Руху Валентина Максимець і Лідія Семениченко. Голодуючі вимагають відкликання трьох депутатів Міської Ради, звільнення з посади кореспондента газети „Металург" Сергія Дораги та передачі приміщення КПУ міській організації Руху. У міськвиконкомі створено комісію для вивчення вимог голодуючих.

Союз Українок підтримує В. Чорновола

Львів (УРП). — У зв'язку з проведенням 1-го грудня 1991 року референдуму і виборів президента України Координаційна Рада Союзу Українок ухвалила 6-го жовтня таку заяву:

* Під час проведення на в'язаного референдуму закликаємо весь український народ підтримати Акт про незалежність України, проголошений Верховною Радою 24-го серпня і сказати „Так" самостійній Україні. Пам'ятаймо, що це єдина шанса для здійснення прагнень нашого народу протягом Багатовікової боротьби за волю;

* Підтримуємо кандидатуру на президента України Вячеслава Чорновола, якому виявляємо найбільше довір'я в справі порятунку України.

Створилася Чорноморська-Гайдамацька сотня

Одеса (ПБ УРП). — Тут в середу, 9-го жовтня, заявила про своє створення Чорноморсько-Гайдамацька сотня, яка ставить собі за мету побудову української самостійної соборної держави та створення українських збройних сил, як гарантії недоторканости української держави.

Друга мета — увійти до складу Української Національної Гвардії на правах окремого військового формування.

До сотні приймається молодь від 16 років, незалежно від національної та релігійної приналежности. Сотником обрано Олега Зозуленка.

Л. Лук'яненкові роблять труднощі

Київ (ПБ УНС, Р.Р.). — Як уже інформовано, тут у четвер, 17-го жовтня, Центральна виборча комісія офіційно видала посвідчення кандидата на президента України народному депутатові Левкові Лук'яненкові. Посвідчення про реєстрацію голові Української Республіканської Партії вручив міністер юстиції України Віталій Бойко.

Л. Лук'яненко став третім кандидатом на найвищу державну посаду України. Як відомо, 4-го жовтня отримали посвідчення кандидатів на посаду президента України народний депутат Вячеслав Чорновіл та голова Верховної Ради України Леонід Кравчук. Л. Лук'яненко був зареєстрований 11-го жовтня, але в той день він не міг отримати посвідчення, оскільки відбував подорож по містах і селах України.

Після вручення посвідчення 17-го жовтня в год. 11-ій Л. Лук'яненко виступив з короткою промовою, у якій підкреслив, що головне завдання президента України — об'єднати суспільні верстви і спрямувати їхні зусилля на благо усього суспільства.

Після церемонії вручення реєстрації відбулася пресова конференція Л. Лук'яненка, під час якої він відповів на численні запитання кореспондентів. Зокрема його запитали чим пояснити той факт, що засоби інформації широко інформують про передвиборчу боротьбу Л. Кравчука та В. Чорновола, а майже зовсім не згадують про поїздки по Україні Л. Лук'яненка. Л. Лук'яненко відповів, що можливо його асистенти слабше підготувалися, але головна причина та, що його опоненти обидва займають високі державні посади: Л. Кравчук, як голова Верховної Ради України, добре забезпечений автомобілями і має достатню кількість бензини. Крім того, під час поїздки на Донбас Л. Лук'яненкові розповіли, що Л. Кравчук дав вказівку головам місцевих рад зібрати підписи на його підтримку і вони виконали його вказівку.

Другий опонент, В. Чорновіл, як голова Львівської Обласної Ради також забезпечений транспортом, бензиною та асистентами. А головне, сказав Лук'яненко, це те, що він сам веде боротьбу чесну, без різних позакулісових трюків. У його розпорядженні лише один авдомобіль і в деяких областях йому чинять перешкоди для зустрічі з громадськістю. Часто йому громадяни повідомляють про заборону зустрітись з ним, але не кажуть лише від кого ця заборона походить. Він сказав, що не знає хто дає такі вказівки і кому вони вигідні.

Л. Лук'яненко категорично висловився за збереження цілісности України і за якнайшвидше запровадження приватизації та ринкової економіки.

На закінчення пресової конференції виступив Богдан Тернопільський і розповів про численні зустрічі Л. Лук'яненка з громадськістю, часом дві-три денно. Крім того, він ще працює в парляменті та в УРП.

ІЗРАЇЛЬ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ

Єрусалим, Ізраїль. — Після дебатів, що тривали сім з половиною годин, кабінет міністрів Ізраїля офіційно погодився прийняти запрошення ЗСА і СССР і взяти участь в міжнародній конференції у справі миру на Близькому Сході, яка відкриється 30-го жовтня у столиці Еспанії Мадриді. 16 членів кабінету висловилися за пропозицію прем'єр-міністра Іцака Шаміра прийняти советсько-американську пропозицію, три міністри були проти і один стримався.

У п'ятницю, 18-го жовтня, коли державний секретар Джеймс Бейкер і советський міністер закордонних справ СССР Борис Панкін офіційно запросили на міжнародну конференцію Ізраїль і арабські країни, міністер житлового будівництва Аріель Шарон, який перебував в Англії, заявив, що конференція може привести до знищення Ізраїля. В неділю в інтерв'ю для ізраїльського радіо А. Шарон обвинуватив І. Шаміра в тому, що той „веде країну небезпечним шляхом". „Він зробив помилку, що не зрезигнував", — заявив Шарон. Як повідомило агентство Ассошіейтед Пресс, Шарон вийшов зі залі засідання кабінету міністрів перед голосуванням.

Міністер сільського господарства Рафаель Ейтан заявив, що „участь у відкритті конференції — не проблема. Якщо ж почнуться переговори про те, щоб віддати землі (тобто окуповані території) в обмін на мир, наша партія вийде з уряду". Р. Ейтан — член партії Цомет, яка входить в коаліційний уряд блоку Лікуд.

Міністер освіти Ц. Гаммер з Національної релігійної партії не погодився з Ейтаном. „Я вважаю, — сказав він, — що наш уряд досить сильний, щоб відстоювати свою позицію в ході конференції. Ми їдемо на конференцію не зі зв'язаними руками".

За словами кореспондента АП, під час засідання кабінету деякі міністри висловили турботу у зв'язку з тим, що Ізраїль не ознайомили зі складом палестинської делегації.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Одеса. — Тут 4-го жовтня відбулися збори одеської міської організації Об'єднання „Державна Самостійність України". На зборах виступив голова Обласної Ради ДСУ Станіслав Іщенко, який поінформував про смерть одного з керівників ДСУ, багатолітнього політв'язня Зіновія Красівського, розповів про його життя та діяльність. Збори вшанували пам'ять З. Красівського і підтримали пропозицію львівської обласної організації ДСУ увіковічнити пам'ять З. Красівського. Член організації Олесь Янчук запропонував назвати іменем славного борця за незалежність України одну з вулиць Одеси. Збори пропозицію підтримали.

Київ. — Місцева філія Української Студентської Спілки оголосила конкурс на кращий проект пам'ятника київським студентам, які загинули в бою проти большевицької навали під Крутами у 1918 році. Премія — 1,000 крб. Подавати проекти на адресу 252111, Київ-11 а/с Но. 27 до 1-го січня 1992 року. Київська філія УСС просить відгукнутися спонзорів та осіб, які хочуть надати матеріяльну допомогу. Це можна зробити через рахунок 70016417/700101 Економбанк-кредит, МФО 322249.

Київ. — У Спілці Письменників України з нагоди річниці голодування студентів на майдані Незалежності відбулася пресова конференція. Перед журналістами виступив заступник голови Української Студентської Спілки Юрій Зубко. Він розповів про діяльність УСС за минулий рік, про завдання, що постали перед спілкою в сучасних умовах. Ю. Зубко підкреслив, що УСС і надалі буде боротися за позитивні результати грудневого референдуму, а також за реформування вищої освіти. Щодо молодіжного самоврядування, Ю. Зубко нагадав пропозицію УСС об'єднати демократичні організації молоді у молодіжний парлямент.

Харків. — Середа, 2-го жовтня. Тут створено штаб Руху з проведення всеукраїнського референдуму та виборів президента України. Штаб очолив голова місцевого Руху Володимир Пасічник.

Любашівка, Одеська область. — Тут у приміщенні Міської Ради відбулося в середу, 2-го жовтня спільне засідання представників влади і місцевого осередку Руху. Голова Міської Ради Назаров поінформував присутніх про економічну і політичну ситуацію в районі. Представники Руху порушили питання про спільну з радою працю напередодні референдуму і президентських виборів з метою поєднання зусиль для побудови української держави. На засіданні обговорювалося питання необхідности встановлення у районі пам'ятних знаків жертвам Великого голоду 1932-33 років.

Київ. — Тут у п'ятницю, 4-го жовтня, продовжувалося пікетування приміщення Держтелерадіокампанії України членами Української Національної Асамблеї, Руху та УРП. Пікетувальники вимагають резигнації голови Держтелерадіо Миколи Охмакевича.

Київ. — Тут біля приміщення Міської Ради відбулося пікетування представників УПЦеркви (РПЦ) з вимогою передачі київських храмів, а саме, Андріївську, Кирилівську церкви, Софіївський собор та частини

(Закінчення на стор. 4)

ВЕЧІР ХАРКОВА

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує вечір, присвячений Харківському театрові за останніх 10-років. У вечорі візьмуть участь: Евген Лисенко — професор Харківського Інституту Мистецтва, Анатолій Стародуб — голова Харківського Центру ім. Леся Курбаса, Вірляна Ткач — режисер мистецької групи при театрі Ля-Мама в Ню Йорку. Імпреза відбудеться в суботу, 26-го жовтня, в домі НТШ, 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вулицями. Початок о год. 5-ій вечора.

В Українському Музеї відкриється виставка творів М. Черешньовського

Ню Йорк. — Ретроспективна виставка праць скульптора Михайла Черешньовського відкривається тут в Українському Музеї в неділю, 10-го листопада 1991 року, о 2-ій год. по полудні і триватиме до кінця січня 1992 року.

На виставці буде експоновано праці Михайла Черешньовського, створені майже за півсторіччя — від 1940-их років до 1980-их твори з дерева, гіпсу і бронзи, також пропам'ятні емблеми і медалі. Будуть фотографії пам'ятників, споруджених у парках і садках у ЗСА і Канади, статуї на весь ріст, погруддя видатних постатей української історії та літератури.

М. Черешньовський народився 1911 року в селі Стежниці в Західній Україні. Мистецьку освіту почав у школі дерев'яного промислу в Коломиї, в якій був різьбарський відділ. Пізніше вчився у Вищій школі декоративного ужиткового мистецтва у Кракові та брав участь у різних мистецьких виставках.

У хаосі війни загубилося понад 30 ранніх праць М. Черешньовського, створених з дерева, каменя й порцеляни. Друга світова війна перервала творчу працю мистця. Вирвавшися в 1947 році на Захід, Черешньовський знову поринув у творчу працю, створив ряд скульптур з дерева, гіпсу й бронзи.

М. Черешньовський був учасником численних групових виставок у галеріях Ню Йорку й околиці. В 1977 році він брав участь у великій виставці мистецтва українців поза Україною, що відбулася в Нюаркському музеї. В рецензії на цю виставку, вміщеній у газеті „Ню Йорк Таймс", Дейвид Шірі відзначив трьох найвизначніших мистців з тих, що брали участь у виставці — Олександра Архипенка, Якова Гніздовського і М. Черешньовського. Одна з скульптур М. Черешньовського є в Українському Національному Музеї у Львові. Його праці є в приватних збірках Европи, ЗСА і Канаді.

Скульптури, експоновані на виставці Українського Музею, взято зі збірки М. Черешньовського та з інших приватних збірок. Куратором виставки є Богдан Певний, мистецтвознавець, редактор відділу мистецтва журналу „Сучасність". Він є автором каталогу до виставки. Цей двомовний докладний каталог містить велику статтю про М. Черешньовського, список праць мистця, коротку біографію, його і бібліографію публікацій про нього. В каталозі є понад 70 фотографій М. Черешньовського та його праць.

Капеля Бандуристів виступить у Філядельфії і Клифтоні

Філядельфія. — Тут під патронатом філядельфійського відділу УККА та українського чоловічого хору „Прометей" в суботу, 2-го листопада відбудеться концерт Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка під керівництвом маестра Володимира Колесника. Концерт відбудеться в залі середньої школи Нортіст, Cottman and A Lgon Ave. Початок год. 7-ій вечора.

Такий самий концерт відбудеться під патронатом відділу УККА в Пассейку, Н. Дж., та хору „Прометей" в неділю, 3-го листопада в Клифтоні, Н.Дж. в залі середньої школи Клифтон, 330 Colbax Ave. Початок о год. 2-ій по полудні.

Концерти присвячені Листопадовому чинові.

Українець, що власними руками здобув мільйони

Петро Ланяк у своєму бюрі в Ню Йорку.

Ню Йорк (О. Кузьмович). — Сидимо в елегантній почекальні блискучого мармуром будинку при Бродвею і 39-ій вулиці в Ню Йорку та слухаємо як безупинно дзвонять телефони, а симпатична смаглява телефоністка щохвилини голосить „Ескада". Донедавна ця назва була нам відома лише з оголошень в пресі як незвичайно високого ціною жіночого одягу, а тут ми сидимо із нотатником та апаратом в руках і чекаємо на власника її, що є українського роду.

Петро Ланяк приймає нас у своєму великому бюрі ділово, але тепло, і ми деякий час гуторимо, чекаючи на його дружину, без якої він не хоче давати нам інтерв'ю.

Марія Ланяк, що так як і її чоловік походить з Монтреалю з темпераментом розповідає, що вони обоє виросли в церковному оточенні Української Православної Церкви, 11 років вона возила своїх дітей до української школи, а з чоловіком пізналися на весіллі у знайомих, коли вона була дружкою, а він дружбою.

— Ми й досі придержуємося святкування українського Різдва та Великодня, хоча у щоденному житті не маємо часу тримати зв'язок з українським життям, — вияснює нам Марія Ланяк.

— А як ваші діти? — питаємо. Петро Ланяк показує з гордістю знімку четверо внуків і радіє, що п'яте в дорозі, а при тому завважує, що й дочка, і син помагають йому в його фірмі.

Нам дуже цікаво дізнатися як це сталося, що саме ця українська родина має такий успіх у світі мод, де, як відомо, нікому не є легко втриматися на поверхні. А тимчасом, П. Ланяк не лише тримається високих стандартів, але без найменшого „але" каже нам, що останнього року мав 750 міл. дол. обороту, а того року вже заробив 120 міл. дол.

— Мій батько приїхав з України в 1928 році, а мати в 1930. Батько працював на залізниці і наше життя було більше як скромне. Добре, що я закінчив середню школу, але вже на університет не було гроша, то я пішов працювати, а один рік вчився у школі для модельєрів. Знаєте від чого я зачинав працю? Від митття кравецької долівки. А з часом дозволяли мені щось вже витинати і так крок за кроком я пробивався в світі моди. Ми обоє з жінкою дуже важко працювали заки щось осягнули. Процес розвитку є повільний, а люди часто нетерпеливі.

— Чи це значить пораду як тим нетерпеливим добитися успіху?

— Ні, в ділянці бизнесу немає системи, за вийнятком, що все мусить іти точно, правильно, як в годиннику. Але одне певне, що гроші самі не падуть в подолок. Я щасливий, що знайшов жінку, яка є не лише моєю вірною подругою життя, але також стала моїм партнером в праці так як і обидвоє дітей.

— А як сталося, що ви опинилися тут в Ню Йорку та ведете таку престижеву фірму?

— Я пізнав свого партнера німця та його дружину дуже доброго проектодавця жіночого вбрання високої кляси, Маргарету Лей, як представників фірми в Мюнхені. Ми договорилися до співпраці і так почала рости наша фірма під назвою „Ескада" від 1979 року, спершу в Канаді, а в 1981 році мій співпартнер рішив поширити її також на ЗСА. Вміжчасі наша фірма розрослася в Канаді, до неї приступили і мій син, і моя дочка. Це став справді родинний бизнес, як був він від початку в Мюнхені і є у подружжі Лей.

— Чи це спонукало вас взятися за поширення фірми в ЗСА?

— І така і ні. Коли мій партнер запропонував мені вести фірму в ЗСА, я не був готовий це робити одночасно в обох країнах. Але пригодився був директором, аж побачив як непродуктивно тут в Ню Йорку працюють. Коли мій син в 1986 році став президентом „Ескади" на Канаду — я рішив перебрати пост президента і

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

В ЧЕТВЕР, 17-ГО ЖОВТНЯ, в сицилійському місті Таорміна відбулася нарада міністрів оборони країн НАТО. На ній мова йшла про редукцію ядерних арсеналів. Міністри схвалили мирні ініціятиви президента Джорджа Буша в цій ділянці. Згідно з прогнозами, учасники наради мають прийняти рішення про зменшення на 80 відсотків артилерійських набоїв, бомб і тактичних ядерних ракет, які тепер розміщені в Европі.

НОВИМИ ЧЛЕНАМИ Ради безпеки на дворічний термін Генеральна Асамблея ООН вибрала Японію, Венесуелю, Марокко, Мадярщину і Острови Зеленого Мису.

156-ИМ ЧЛЕНОМ МІЖНАРОДНОГО валютного фонду і Всесвітнього банку стала Албанія. Після багаторічної комуністичної самоізоляції країна розпочинає радикальні економічні реформи: приватизацію сільського господарства, згортання централізованого планування, перебудову банкової системи, лібералізацію внутрішньої і зовнішньої торгівлі і конвертованість албанської валюти.

ВИСТУПАЮЧИ В ЧЕТВЕР, 17-го жовтня, перед депутатами Національних зборів, міністер оборони Франції П'єр Жокс заявив, що „Франція повинна продовжувати ядерні випробування до того часу, поки володіє атомовою зброєю". Він підкреслив, що Франція не відмовиться від своєї політики „ядерного залякування".

У СВОЄМУ ВИСТУПІ в четвер, 17-го жовтня, на щорічній сесії Міжнародного валютного фонду і Всесвітнього банку, міністер фінансів Індонезії Я.Б. Сумарлін, привітавши зміни в Східній Европі і Совєтському Союзі, закликав Захід допомагати їм „не за рахунок країн, що розвиваються". Він нагадав, що СССР володіє власними величезними ресурсами, їх треба тільки ефективно використати. Індонезія вже втратила на тому, що Захід, надмірно зацікавлюючись Москвою, перевів туди своїх технічних експертів, які раніше допомагали індонезійцям.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Японії Таро Накаяма, який перебуває на відвідинах в Совєтському Союзі, відвідав Санкт-Петербург і мав зустріч з посадником міста Анатолієм Собчаком. Накаяма просив Собчака, як відомого юриста, сприяти врегулюванню проблем „північних територій".

ЛИТВА ГОТУЄТЬСЯ до запровадження нових пашпортів. Коментуючи цю подію, голова постійної комісії Верховної Ради республіки Еманулас Зінгеріс заявив, що „маючи такий пашпорт, громадянинові Литви досить буде дістати візу у формі штемпельної позначки в одній із закордонних амбасад, і він може вільно подорожувати".

СПЕЦІЯЛІСТИ-ІНДОЛОГИ стверджують, що давньоіндійський релігійний символ Кришна-Гопала і український символ Купала — одне і те ж божество.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ Сенат, який контролюють демократи, 23-ій раз намагався відкинути вето Президента і 23-ій раз зазнав невдачі. На цей раз Сенат виявився безсильним перед ветом Буша на законопроєкт про продовження терміну виплати допомоги безробітним з 26 до 46 тижн ів. „Президент ще раз показав, що його не хвилюють проблеми трудової Америки", — сказав один з авторів законопроєкту, що провалився, голова фінансової комісії в Сенаті Ллойд Бентсен, демократ з Тексасу.

ДО ЧЕРГОВИХ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ виборів залишилося трохи більше року, і все ніби свідчить, що Джордж Буш буде вибраний на другий термін. На користь Президента говорять опитування, що їх проводять інститути громадської думки і великі газети та телевізійні компанії. Нині, правда, відсоток виборців, які схвалюють його діяльність, значно зменшився у порівнянні з днями і тижнями після перемоги над Саддамом Гуссейном. Тоді популярність Буша досягла небачених — за мірками демократичної держави — висоти: понад 80 відсотків підтримали його. Нині — трохи більше 60 відсотків. Але й цього багато. Адже 55 відсотків голосів, набраних у виборах, вважається як повна перемога.

ВСЕСВІТНЯ ВИСТАВКА, присвячена 500-літтю відкриття Америки Христофором Колюмбом, відкрита у Вашінгтонській крайовій галерії мистецтв. Експонати для виставки зібрані у 33 країнах. Їх понад 600. Твори мистецтва, створені майстрами з Европи, Азії й Америки, присвячені одній темі: людська цивілізація, вираженням якої вважається подорожі Христофора Колюмба. За словами директора галерії Картера Бравна, цивілізація на нашій планеті стала єдиною саме після великої подорожі Колюмба. „12-го жовтня 1492 року, день, коли була відкрита Америка, став історичним моментом, що змінив світ", — сказав він, виступаючи на відкритті виставки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Єдність Европи у теорії і практиці

Відомо, що европейський континент простягається від Атлантику на заході до Уралу на сході, — гори Уралу є природною межею між Европою та Сибіром, північною частиною уже азійського континенту. Фантастичну ідею „з'єднаної Европи" пробували перевести в діло багнетами і Наполеон своїм походом проти тодішньої царської Росії і Гітлер, який заповідав завести „тевтонський мир на 1,000 років". Ці обидві спроби мусіли збанкрутувати, бо кожна з них користувалася збройною силою, щоб створити одну „з'єднану Европу" — не питаючи її країни і народи, чи вони бажають собі такої спілки. Зрештою, насправді ані у Наполеона ні у Гітлера не було ідеалістичної мрії про одну з'єднану Европу, тільки про Велику Францію чи Велику Німеччину. Інша атмосфера настала після провалу Берлінського муру і після усамостійнення шести комуністичних сателітних країн, що було однозначне з упадком комунізму в цих країнах та ліквідацією Варшавського пакту під кермою СССР.

Ідея з'єднаної Европи відродилася у зорганізуванні 12-членної Европейської економічної спільноти. Народилися ентузіясти ідеї зуніфікованої Европи, яка цю уніфікацію розпочала від скасування пашпортових віз та плянувала завести в цілій Европі одну спільну валюту, один центральний банк і дійти до цього висновку, щоб скасувати між державами Західньої Европи існуючі державні кордони. Це, очевидно, виявилося утопією.

У „Ню Йорк Таймсі" з останньої неділі 13-го жовтня 1991 року появилися на цю тему аж дві статті. Змальований у цих статтях образ сучасної Европи — це не ідилічна єдність, а міжнародний розґардіяш. Не так на сході Европи, де невідомо „хто є що" і де ніхто не всилі передбачити, яке буде завтра. Але таке розхитання західньо-европейських відносин, що не може бути мови, щоб у 1992 році — як говорилося кілька літ тому — могла постати „одна Західня Европа", не кажучи про всю Европу, від Атлантику по Урал.

Показується, що вибух громадянської війни в Юґославії виявив слабість Европейської економічної спільноти. Всі її спроби завести довгореченцеве перемир'я між Сербією і Хорватією не довели до успіху. Загроза припинити всяку економічну допомогу Юґославії й замороження признаного вже одного більйона у доставах — не помогло, бо сербські генерали думають іншими категоріями, як економіка. Невідомо, чи вони зрозуміють, які наслідки може мати проголошення економічних санкцій — не проти Сербії чи Хорватії, а проти всієї Юґославії. Але тамошня громадянська війна загрожує поширенням і на Боснію. Німеччина й Італія були готові визнати самостійність Хорватії і Словенії і тепер їм сприяють, продовжуючи свою традиційну політику супроти Балкану. Франція у цьому не погоджується з Німеччиною і Італією. Сербія завжди орієнтувалася на Росію — тепер ця орієнтація не має ніякої практичної вартости. В минулому тижні Міхаїл Ґорбачов запросив президентів Сербії і Хорватії до Москви, де ніби він, Ґорбачов, мав би відіграти ролю посередника. Якщо навіть відбулась би така зустріч у Москві — дуже сумнівно, щоби вона переконала лідерів Сербії та її військову верхівку, що новітнє право державного самовизначення дозволяє хорватам і словінцям встановити власний лад на рідній землі. Зрештою Міхаїл Ґорбачов відомий із своєї опозиції супроти самостійницьких аспірацій поневолених народів і тягнув би за сербами. Але не тільки Схід Европи схаотизований, бо й на Балкані проливають кров.

Чехо-Словаччина змінила назву на „Чехія і Словаччина", — ця федерація грозить розвалом. Польський міністер закордонних справ Кшиштоф Скубішевський відкликав заповіджений приїзд до столиці Литви Вільнюса у зв'язку зі скаргами польської меншини на Литві на відношення до них литовської влади. Добрим фактом у цьому розґардіяші є тривкість західнього бльоку НАТО і безперервні контакти президента Джорда Буша з лідерами Західньої Европи. Коли постала 90-мільйонова з'єднана Німеччина, дехто твердив, що ЗСА перестали грати ролю в Европі. Так воно не є, — Західня Европа далі дивиться на ЗСА, як на центр усього демократичного світу.

Петро Часто

ЩО ЗРОБИТЬ МОСКВА?

Московська газета „Ізвестія" з 15-го жовтня помістила коментар під назвою „Ново-Оґарьово-2 без України?" Він стосується вислідів засідання Державної Ради, що відбулося 1-го жовтня. Головним на ньому було питання про порядок дальшої праці над проєктом нового союзного Договору. А. Степовий, автор коментаря, відзначає, що для більшости членів Ради несподіванкою був виступ голови Верховної Ради Леоніда Кравчука: він підтвердив що до проведення загальнореспубліканського референдуму Україна не братиме участи в обговоренні політичних угод.

Становище, природне для українського народу і його уряду, знов і знов виявляється неприйнятним для прихильників „оновленого Союзу". Їхню реакцію можна зрозуміти з цих слів А. Степового: „Суверенітет суверенітетом, однак багато чого можна було оголосити в післяпутчівській гарячці". Іншими словами, центр не збирається рахуватись із волею народів, що ступили на шлях державної незалежности. І саме українському народові випадуть особливо тяжкі випробування. Принаймні вже відомо, що думає з цього приводу президент Ґорбачов. В останньому телевізійному інтерв'ю він признався, що „не уявляє собі продовження ново-оґарьовського процесу без України".

Рішення України стосується також її неучасти у Верховній Раді СССР. Перше засідання оновленого союзного парляменту президент Ґорбачов призначив на 21-го жовтня, одначе Верховна Рада України обговорюватиме питання участи чи неучасти української депутації у праці Верховної Ради СССР щойно 22-го жовтня.

Один з учасників засідання Державної Ради — автор не каже, хто саме — відгукнувся на ситуацію в такий спосіб: „Україна брала активну участь в підготуванні союзного договору. Якщо ми залишимося байдужими до її неучасти в життєво важливому для всіх питанні, до того, що там відбувається, нас просто не зрозуміють".

Що можуть означати ці слова: „Якщо ми залишимося байдужими"? А. Степовий припускає, що слід чекати на спеціяльне звернення президента Ґорбачова до народу України. Якщо це станеться, то це його звернення буде нічим іншим, як відвертим тиском на український народ перед референдумом. Але й без того маємо досить підстав вважати, що зміна Москвою слів лише приховує незмінність її політики. За делікатно вживаними новими термінами — „економічний простір", „просторове мислення" — стоять все ті ж імперські тенденції. Демократична преса, і не лише українська, проводить докази в тому сенсі, що у воскреслому Союзі центром і, отже, „старшим братом" претендує бути, як і раніше, Росія. Чи є потреба повторювати історію? Чи варто пекти нібито хліб, щоб невдовзі на столі перед нашим народом знову виявився камінь?

Тим часом „Нєзавісімая Ґазєта" з 16-го жовтня видрукувала головні думки Леоніда Кравчука, якими він поділився з журналістами після повернення із засідання Державної Ради. Передусім він належним чином оцінив дезінформаційну діяльність московських газет і телевізії:

„Чомусь наша незалежність ототожнюється з самоізоляцією. Ця думка домінує в центральних засобах масової інформації. Звичайно, Держтелерадіокомпанія мала право на свою точку зору, на своє бачення проблем, однак лише в тому випадку, якби вона була фінансово незалежна. Але ж вона працює на кошти всіх республік і зобов'язана відстоювати їхні інтереси. Україна також вкладає в неї гроші — 20 відсотків, і тому, наприклад, Центральне телебачення повинно хоч би правдиво пояснити, що відбувається у нас в республіці. Замість цього йде розпалювання антиукраїнських настроїв, причому цілеспрямовано. Російське ТБ дає довільні оцінки керівництву України, критикує його рішення. Де ж це бачено, щоб українське ТБ давало оцінки чи радило, як жити, приміром, керівникам Румунії, і це залишалося б поза увагою! Ми ж незалежна держава і будемо відніні в подібних випадках писати ноти протесту і вимагати пояснень. Центральне і російське телебачення працюють на цілу країну, створюють стереотипи суспільної думки, а українське ТБ бачать тільки на Україні... Я сказав у Держраді, що коли так буде продовжуватися, Україна не дасть ні копійки ЦТ... Адже договорилися до того, що ось, мовляв, Україна відгородилася колючим дротом і старими танками, виставила своїх козаків у червоних шараварах і нікого не пускає".

Далі Л. Кравчук пояснив, звідки походить ця дезінформація:

„В листопаді минулого року ми домовилися з Борісом Єльциним, коли підписували договір між Україною і Росією, що не будемо відгороджуватися і підвищувати ціни. Потиснули один одному руки. Потім почалося: Білорусія виставила автоматників на дорогах, а в Росії в два рази підвищили закупівельні ціни на м'ясо. У нас за дві доби щезло 20,000 худоби, а

(Закінчення на стор. 4)

Омелян Твардовський

Збірна плавання України приїжджає до Монтреалю

В нашій замітці в „Свободі" з 10-го жовтня ц.р. під заголовком „До створення Фонду Відродження Українського Спорту" ми згадували про можливість участи збірної плавання України в міжнародних плавацьких змаганнях, які відбудуться в наступному місяці в Монтреалі, Канада.

В цій замітці ми передали наглу просьбу головного тренера збірної плавання України до УСЦАК прийти з фінансовою підтримкою щоб оплатити лет з Києва до Монтреалю. Йшлося тоді про 3,500 дол, що їх під сучасну пору вимагає летунська лінія „Аерофлот" як доплату у валюті.

У зв'язку з цим і деякими іншими проханнями, прийшло до створення при УСЦАК згаданого вже Фонду Відродження Українського Спорту. Провід УСЦАК взяв під увагу ці і можливі майбутні потреби і про це йшлося в нашій статті, в якій ми просили патріотичне громадянство допомогти збудувати цей дуже потрібний фонд.

З великою приємністю можемо відмітити, що наше громадянство розуміє вагу виступів українських спортовців на міжнародній арені. Адже ці виступи у немалій мірі спричиняться не тільки до приспішення національного відродження в Україні, але й до приспішення визнання України самостійною державою на політичній арені світу. Як недавно писав в одній українській газеті в Україні політичний коментатор, спорт під сучасну пору — це політика, великий спорт — велика політика. Тому крім підтримки усім іншим ділянкам сучасного життя нашого народу в Україні, ми теж повинні не забувати про процеси відродження українського спорту.

Першим, що позитивно відгукнувся на порсьбу УСЦАК і прислав свою пожертву на Фонд Відродження Українського Спорту був відомий наш олімпієць, член футбольної збірної ЗСА, під сучасну пору активіст тенісу в ланці УСВТ „Ч. Січ" і головний редактор нашого щоденника, Зенон Снилик.

Виявилося, що наш олімпієць був „добрим на руку": черговим щедрим жертводавцем, що негайно зареаґував на просьбу УСЦАК є довголітній член УСВТ „Ч. Січ", щедрий меценат на виховні цілі української молоді в різних країнах світу, власник готелю Голідей Інн в Сомервіллі, Ню. Дж. Микола Бойчук.

Деб'ют збірної плавання України під своїм національним прапором настільки врадував М. Бойчука, що цей наш справжній патріот пожертвував на фонд суму 4,000 дол., яка покриє вповні доплату збірній плавання України за квитки лету. М. Бойчук закликає усі наші фінансові установи та професіоналістів причинитися до будови Фонду Відродження Українського Спорту, який створила Українська Спортова Централя Америки і Канади.

Пожертви просимо висилати на адресу УСЦАК: Fond for the Rebirth of Sports in Ukraine, 680 Sanford Ave, Newark, N.J. 07106.

Микола Бараболяк

„ВАЖНО, ЩОБ КІТ ЛОВИВ МИШІ"

У заголовку відома китайська приповідка, якою китайський лідер Денґ обстоює свою політику. Денґ говорить про білого й чорного кота. Пристосовуючи цю китайську примовку до нашої політики, треба говорити про білого і червоного котів. А що на Україні таких нема, хіба бурі, то підведім наших „комуністів" під „бурих", і так спарафразуймо цю китайську мудрість. Термін комуністи узяв я у лапки. А тому, що на Україні комуністів хіба на лік. Були колись справжні комуністи, які вірили в ідеї Маркса і щиро намагались їх здійснювати. Але ці справжні комуністи погинули з пострілами Скрипника і Хвильового у їхнє тім'я. Від тих пор не то в Україні, але й цілому СССР, є тільки кар'єристи або пристосувальники. В масі більше пристосувальників. З тих, що вродились після революції, маємо Лук'яненків і Чорноволів, які не кривили душею і пропадали по в'язницях. Але маємо Петра Григоренка, Миколу Руденка, Валентина Мороза, не злічиш їх, які звичайно у ранній молодості не знали іншого світу, як той совєтський, або коли й відали дещо про демократію, то дійсність їх приголомшувала. А жити хотіли! То переходили через комсомол і партію. Але на певному етапі життя завернули.

Леонід Кравчук не завернув тоді, куди Руденко чи Мороз. Він ішов угору, аж до позиції лідера КПУ від ідеології і місця в Політбюрі. Але виглядає — прозрів і завернув ще не пізно. Може не на місці натякати тут на релігійного „блудного сина", але це не повинно бути в образу нинішньому тимчасовому лідерові української держави. Я мав нагоду коротко обсервувати його і він робить враження „своєї" людини. Каже проста логіка: маючи шанси стати президентом незалежної держави, чи міг би він бажати бути номінальним ватажком з ласки Москви? Важко влізти в тих умовах людині у душу, але є всі натяки на те, що Кравчук людина автентична.

Тому просто слабо робиться, коли аналізувати закиди, які йому роблять деякі наші кола: яку то Україну будує він, коли там в правлінні всюди російщина? КҐБ перезвали, але все залишилось по-старому. Кравчук далі переговорює з Кремлем. А я від себе додав би ще: колись за Сталіна посилка до Львова йшла два-три місяці, нині пів року. Закиди такі й інші можна множити. Та замість на них відповідати і Кравчука виправдувати, зацитую дещо з промови Вячеслава Чорновола на Форумі інтеліґенції, який пройшов у Києві 14-15-го вересня („За Вільну Україну" з 19-го вересня ц.р.): „Під час недавніх поїздок по Україні, на Харківщину, Придніпров'я, я пересвідчився, що компартійна структура по суті залишилася цілою, вона повністю контролює совєтський апарат й економіку. Вона повністю контролює засоби масової інформації. Чи має Кравчук засоби її знищити?" Говорячи далі про партапарат, Чорновіл сказав: „Вони мають величезний інстинкт самозбереження і талант перефарбовування..." І ще далі: „Зі забороною комуністичних структур у багатьох реґіонах України виник політичний вакуум і безладдя... У тих умовах ми виставлені на небезпеку поразки і на недалеких уже президентських виборах, а може, й на референдумі..."

Оце думки і побоювання найповажнішого після Кравчука кандидата на президента України. Безсилля теперішнього державного уряду України в конфронтації зі загніжджений партапаратом, та головно поважна загроза зі сторони цієї мафії і якщо йдеться про вибір президента і вислід референдуму, — це серйозна загроза!

Ми захоплені настроями і навіть успіхами у державно-творчій роботі у Галичині, і відтіль пересадне довір'я у наші можливості на цілій Україні. Левко Лук'яненко перший висунув питання боротьби за українську державність і був за те засуджений до кари смерти. Вячеслав Чорновіл теж один з найбільш заслужених і випробуваних „білих" кандидатів на президента. В Галичині він здобув би чи не 90 відс. голосів. Але на східній Україні? На цілій Україні, рахую, зібрав би не більше 20 відс. Та головне ще те: ми не беремо до уваги — повторюю — організованости партократії, з якої силою рахується так поважно Чорновіл, як ми показали у недавній вище цитаті з його промови. Партократи можуть висунути свого кандидата і маючи в руках засоби інформації і владу на місцях, здобути більшість для цього кандидата. Маймо теж на увазі пов'язаний з цими виборами референдум. Не здобудемо більшости голосів — о,леле матінко!

У політиці рішає прагматизм, а не ентузіязм і побожні бажання. Наш „бурий" кіт не всіх вдоволяє. Не приємливий він для тих, які ціле життя боготворили ідеологію, для яких ідеологія є альфою й омеґою їхніх вірувань. Їх разить дуже те, що Кравчук не тільки визнавав ворожу нам ідеологію, але й проповідував її. Усе ж треба мати до нього довір'я. І повинен рішати прагматизм. З усіх кандидатур, Кравчукова виглядає єдиною розумною й успішною в нинішніх умовинах.

То не значить, що треба зняти інші кандидатури, як Чорновола. „Бальотування" — це найкраща нагода використовувати засоби масової інформації для політичного виховання. Йдеться тільки про те, щоб усеж не притемнювати кандидата, що хоч не „білий", але мабуть найкращий, якщо йдеться про виграну.

Стефанія Гурко

Радій, душе моя!

Південний легіт пестить пальмам коси,
В природі злагода, гармонія й любов,
Блистять перлинами на травах ранні роси,
А небо нині — синьо-жовта хоругов.

Піднялася високо над морем і землею
Блакить небесна й світлосяйне сонце золоте,
Радій, душе моя, блаженною хвилиною цією,
Хвали, душе моя, Творця й Ім'я Його святе.

Моєї Батьківщини священні два кольори,
Над світом майорять, голосять світу мир,
Радій, моя душе, бо там за синім морем,
Народ мій устає як непоборний багатир.

Підносить сонячне чоло народ мій нездоланний,
Виходить як господар на арену світову,
Радій, душе моя, що день цей довгожданний
Прийшов і розбудив народу силу життєву.

Нехай святиться день цей мирний і погожий,
Хай в цілім світі запанує злагода й любов,
Хай мій народ, страдальний агнець Божий,
Держить високо благовісну синьо-жовту хоругов.

Маямі Біч, Фльорида, 1991 рік.

Анатоль Камінський

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ — ПРОГОЛОШЕННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ

I.

Проголошення незалежности України 24-го серпня ц.р. — це історичний правно-державний акт, який задокументував постання української незалежної держави, чи, як сказав Леонід Кравчук на форумі ООН 30-го вересня — це „створення самостійної, демократичної української держави". Після Декларації про державний суверенітет України з 16-го липня 1990 року, Акт незалежности був дальшим, надіймось, вирішальним кроком на шляху утвердження повної національної державности нашого народу.

Але, як сказав Олесь Гончар на Форумі української інтеліґенції 14-го вересня в Києві, „проголосити незалежність — це ще не все". А тим більше, не можна не бачити при тому певних елементів, які ущімлюють правно-політичну підметність такого державницького акту. Про що йдеться?

Маю на увазі передусім пов'язання і узалежнення проголошеної незалежности від референдуму, який має відбутися 1-го грудня ц.р. Це — поперше. А подруге, йдеться про певну неспівмірність між самим змістом проголошення і фактичним його здійсненням у практичних, дійових вимірах і аспектах. А про це, власне, і йдеться, якщо оцінювати цю вагому історичну подію не тільки з штандпункту декляративности і символіки, але з погляду суверенної влади і силової політики. Тут, подібно, як у випадку Декларації про суверенітет України, є ще й далі деяка, назвімо це „асиметрія", між задекларованими постулятами та існуючою дійсністю. До речі, це є в основному віддзеркаленням загального становища на Україні, тобто нинішнього стану і укладу суспільно-політичних сил.

Поки, однак, з'ясувати це питання, кілька слів про саму дійово-оперативну генезу проголошення. Як відомо, незалежність проголошено на ініціятиву і зусиллями Народної Ради, 346-ма голосами, при одному „проти" і 13, що стрималися, у Верховній Раді, в якій ще далі мала і має перевагу стара компартійна „Група 239". Вирішальним моментом в цьому було замішання і приголомшення в ній після невдалого перевороту 19-21 серпня в Москві, що його дехто називає радше „недоворотом". На марґінесі варто згадати про те, що певне замішання і дезорієнтація в КПУ у зв'язку з відкликанням у свій час Івашка (в той час 1-го секретаря ЦК КПУ) на заступника Ґорбачова в Москві, також вплинуло на те, що багато із „групи 239" голосували за Декларацію про суверенітет України. Хоч, очевидно , тодішня конфузія була, без порівняння, меншою і незначнішою, зрештою, як і сама подія, що її спричинила, та й по природі вони були різні.

Не можна теж поминути того факту, що в обороні „Білого дому" в Москві брала участь т. зв. 14-та українська сотня під синьо-жовтим прапором, що й висить сьогодні у Києві.

Треба дати тут повний кредит і признання нашим політичним лідерам у Верховній Раді, передусім діячам Народної Ради і Демократичного бльоку взагалі, які використали цей пригожий момент після путчу для заініціювання і проведення Акту проголошення незалежности.

Щоправда, відбувся тоді теж певний закулісний торг у Верховній Раді, між опозицією і позицією, вислідом якого і було пов'язання і узалежнення цього Акту від висліду референдуму. А тим часом не тільки з точки зору державного, конституційного, і міжнародного права це було зайвим і недоречним, а й з погляду практичної, актуальної політики було непотрібним і навіть шкідливим. На внутрішньому відтинку воно залишало ще далі „фіртку" для продовжування всякого роду кампаній за „союзними договорами" проти самостійности, як, наприклад, це мало місце в Херсоні на мітинґу 16-го вересня, а на зовнішньому — як свідчить хоча б становище канадського прем'єра Малруні — гальмувало і ускладнювало саме дипломатичне визнання і розбудову дипломатичних зв'язків із зарубіжними країнами.

На окреме відзначення заслуговує в цьому питанні становище російських демократичних лідерів, які якраз перемогли путчистів. Будучи насправді проти виходу України з того чи іншого нового союзу, точніше з союзу з Росією, вони з одного боку висловлюють ще певні надії на неґативний для нас вислід референдуму, а з іншого — підсувають погляд, що суверенізація республік несе небезпеку збереження у них старих компартійних позицій. Коротко: незалежність вони поєднують з антидемократизацією. Знаменним в цьому був вислів віцепрезидента Росії Олександра Руцкого, який день після проголошення незалежности України заявив: „Вчора Верховна Рада проголосила незалежність. Але 1-го грудня це рішення повинен затвердити ще референдум. Все це зроблено, щоб спасти КПСС на території України". Подібно висловлювався, зрештою, теж Анатолій Собчак та інші.

Надіймось, однак, що референдум вийде для нас позитивно, що наш народ здасть іспит національної самосвідомости і політичного вироблення та змислу всупереч висловлювань всякого роду Гончарових і їм подібних, які ідуть так далеко, що навіть закидають Верховній Раді, що вона не мала права проголосувати за незалежність, бо в минулому референдумі 70 відс. населення України заявились за Союзом. До речі, цього „арґументу" вживає, серед інших, також Ґорбачов.

Куди важливішою і вагомішою у своїх наслідках є, однак, певна асимертія, що про неї я згадав на початку, між задекларованою незалежністю і реальним станом, що його треба чимскоріше дорівняти до параметрів і постулятів реальної самостійности. Тобто, йдеться про вироблення і здійснення механізмів побудови цілком незалежної української держави, при допомозі практичних законодавчих, адміністративних та інших заходів. Такі засоби, як Закон про громадянство України, Закон про правонаступництво України, націоналізація союзної власности, департизація прокуратури, КҐБ, МВС, державних установ і структур, республіканського радіо і телебачення — це тільки початки. Зрештою, дещо у приктиці ще далі проводиться половинчасто, а подекуди і засяг поодиноких заходів обмежений: наприклад, справу департизації виробництв — інакше, ніж в Росії — віддано до вирішення самим колективам.

Дальше буде.

Кременецька дитяча капеля бандуристів

Дитяча капеля бандуристів Кременецької музичної школи. Посередині — керівник капелі Ірина Харамбура.

Виступають члени капелі „Сопілка" Кременецької дитячої музичної школи.

На Україні багато чудових міст, але Кременець приваблює особливо. Ціле місто потопає в зелені. Околиці його вражають своєю красою, теж і дивно, що його називають Волинською Швайцарією, бо він справді є розташований серед чарівної природи.

Місто з усіх сторін оточене горами. На замковій горі збереглися руїни фортеці XVI століття — надворітна вежа і рештки двох інших веж та мурів. Висота цієї фортеці досягає 400 метрів.

Згідно з переказами, в сиву давнину там проживало східньослов'янське плем'я дулібів. Після утворення в XIX столітті Київської держави, територія дулібів разом з Кременцем увійшли до її складу. У 1199 році Галицька та Волинська землі об'єдналися в одне князівство. Як вказує літописець, коли 1226 р. угри хотіли зайняти Кременець, об'єднані війська українські дали їм рішучу відсіч. У 1536 році польський король Зиґмунд, який тоді був також князем литовським, подарував Кременець своїй дружині Боні, що походила з Італії. Вона укріпила замок і назвала своїм іменем. Після смерти її чоловіка вона вивезла з Кременця 70 возів різного багатства.

Навколо замку Боні розлягаються Дівочі скелі. Їх не раз топтали татарські орди, вони политі кров'ю і сльозами бранців, яких гнали у неволю татарські орди. В той час татари спалили Кременець і спустошили всю волинську землю. Кривава трагедія знайшла своє відображення в народних переказах.

В народному переказі розповідається, що в той час у Кременці був князь, який мав вродливу дочку Ірву. Одного разу, коли на край дулібів напали полчища кочовиків, вождь їх силоміць хотів дістати Ірву. Хоч сили були нерівні, дуліби билися хоробро, а коли загинув її батько, вона взяла його меч і продовжувала боротьбу. А коли була оточена, щоб не потрапити до їх рук, кинулася з високої скелі і розбилася. З її очей потекли сльози, утворивши річку, яку люди назвали Ірвою.

Назва Кременець походить від слова „крем'яний" Якщо комусь доведеться бувати в Кременці вліті, то обов'язково раджу їхати з Тернополя автобусом або автом. З обох боків дороги ви зауважите високі черешні і розлогі яблуні. Живоплотом стоять кущі дикої рожі і терену. Навесні люди вкриваються буйним цвітом, дорога виглядає тоді казково.

Понад півстоліття в Кременці існує музична школа. За словами відомого бандуриста А. Кушніренка, „це не школа, а справжня народна консерваторія".

Музика народжується в глибині людської душі і, передаючи її найтонші пережиття, виливається назовні потоком чародійних звуків. Цю місію музичного виховання виконує Кременецька музична школа, яка бере свої початки з жовтня 1939 року. Її першим директором був Пилип Зон. Авторитет цієї музичної школи постійно зростав, бо з кожним роком зростала педагогічна майстерність вчителів. У школі сьогодні працює п'ять відділів: фортепіяновий, духовий, струнно-смичковий, теоретичний і народний. В народному відділі вивчають гру на бандурі, на сопілці, а також на інших українських інструментах. Школа забезпечена необхідними інструментами, технічними засобами навчання, великою фонотекою та бібліотекою. В даний час в школі працює 56 педагогів, які навчають понад 400 учнів.

Великими здобутками в широко розгорненій праці пишається народний відділ — гри на бандурі і сопілці.

Вже від 1958 року вперше на Тернопільщині у цій школі почали навчати гру на бандурі і сопілці. Зовсім сміло можна сказати, що найбільшою популярністю і любов'ю користуються в місті якраз народні інструменти. Бандуристи часто виступають в стінах школи, на академіях, а також виїжджають на обласні і республіканські виступи.

Лавреат міжнародних конкурсів В. Яковлів, відвідуючи школу, сказав: „Ваша школа не тільки краща на Тернопільщині, а й в усьому Союзі. Рідко зустрінеш такі уважні оченята маленьких музикантів, як у вашій школі". На різних виступах вони здобули ряд нагород. Вже 50 років з любов'ю і ентузіязмом виховується в дітей виконавче вміння, розвивається творчість, прилучуючи їх до скарбів світової музичної культури.

Микола Чорний-Досінчук

Осінній тенісовий турнір на „Тризубівці"

Група учасників турніру на „Тризубівці".

Цьогорічний осінній тенісовий турнір на „Тризубівці" відбувся в суботу і неділю, 28-го і 29-го вересня. В турнірі взяло участь 18 українських тенісистів, деякі з Бостону, Гартфорду, Ню Йорку і північного Ню Джерзі. Між учасниками бракувало деяких визначних філядельфійських змагунів і змагунок та молоді.

Змагання відбулися в двох групах. В групі жінок Слава Павлічка-Лі перемогла у фіналі Іванку Федик в понад тригодиновому завзятому матчі вислідом 6—7, 6—4, 6—3. Слави сестра Марійка Татунчак здобула третє місце перемогою над Любою Бугай.

В сильній чоловічій групі у фіналі Юрій Савчак переміг Юрія Грабця вислідом 6—1, 6—1. В цій групі третє місце здобув Юрій Петрикевич, перемагаючи Слав ка Тимківа вислідом 8—6. Було багато інших цікавих і завзятих змагань. Павло Ролик переміг Юрія Вальчука вислідом 7—5, 7—5, Олько Олинець виграв з Петрикевичем 6—4, 6—3, а Грабець вимучив Тимківа 3—6, 6—4, 4—0, який не міг продовжувати ігри через контузію, хоч грав слідуючі змагання і здобув четверте місце. В групі з одною програною також завзяті були матчі Карла Дізеля проти Любка Олесницького і Петрикевича проти Ігоря Бугая.

У неділю після фіналів відбулося закриття турніру і роздача нагород. Нагороди, які уфундував Тенісовий Клюб УСО „Тризуб" вручили Роман Савчак, колишній багатократний голова УСО „Тризуб", і Ю. Савчак, провідник турніру.

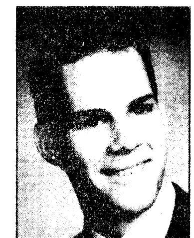
Наступний тенісовий турнір на „Тризубівці" відбудеться 2-го і 3-го травня 1992 року, на який УСО „Тризуб" запрошує всіх українських тенісистів.

Визначний студент

Трентон, Н.Дж. — Іван Фесенко, мешканець місцевости Гамилтон, Н.Дж., нещодавно з відзначенням закінчив коледж ім. Кука Ратґерського університету, здобувши бакалавреат з ділянки біохемії.

Свої студії І. Фесенко закінчив з найкращим успіхом і отримав повну стипендію на дальші студії до престижевого Массачусетського технологічного інституту, де думає осягнути докторський ступінь з біології.

Ціла родина — мама, сестра та Іван належать до 245-го Відділу УНС у Трентоні.

І. Фесенко

Закінчення сезону ЦУК у Гантері

Дев'ятий сезон Центру Української Культури в Гантері під керівництвом композитора д-ра Ігоря Соневицького закінчився новим успіхом. Відбулося сім концертів, у яких взяли участь камерний ансамбль „Нова" під керівництвом піяністки Л. Крупи, бас Міської Опери в Ню Йорку С. Шкафаровський (О. Равлюк-Протенюк, фортепіяно), багатонадійний піяніст О. Слободяник мол., лавреат міжнародних конкурсів челіст С. Баґратуні в супроводі піяністки Ю. Осінчук, мистці інтернаціональної слави піяніст М. Сук, скрипаль О. Криса (Т. Чекіна при фортепіяні) і лавреат Лонґ-Тібо конкурсу в Парижі Володимир Винницький.

Місцева американська преса високо оцінює мистецьку вартість концертів клясичної музики ЦУК. Так, наприклад, М. Монтґомері (рецензент „Вудстак Таймс" пише, що завдяки праці директора Музичного фестивалю українського композитора І. Соневицького „Ґражда" розпоряджає най кращими мистецькими силами на терені поміж американськими музичними центрами Тенґелвуд у Массачусетс і метрополітальним Ню Йорком.

Крім концертів відбулося шість курсів народного мистецтва з писання писанок, кераміки, роблення герданів, вишивання, традиційних страв і співання народних пісень, у яких взяло участь близько 50 курсантів. 13 липня здійснилося відкриття „Виставки традиційних народних сорочок" під кер. Л. Волинець, яка привернула увагу великої кількости відвідувачів, а 18 серпня завдяки старанням Л. Зєлик, — унікальний „Показ народних одягів з різних околиць України".

Найвизначнішою подією сезону була прем'єра Сонати для скрипки і фортепіяну ч. 2 Мирослава Скорика, яку на замовлення ЦУК виконав О. Криса в програмі доброчинного концерту у присутності композитора. Також перший раз виконано „Кантабіле" І. Соневицького для віолончелі й фортепіяну.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

ну Лаври. Ці храми є пам'ятниками історії і релігійні відправи здійснюються в них виключно з надзвичайної нагоди. Але духівництво УПЦ наполягає на передачі храмів своїй Церкві, наполягаючи на виключному праві УПЦ на релігійні відправи, всі ж інші конфесії, як заявили пікетувальники, не мають права претендувати на київські храми, і для власних релігійних відправ мають будувати нові храми.

Київ. — Тут у п'ятницю, 4-го жовтня відбулося засідання Політичної Ради Руху, у якому взяли участь народні депутати України Павличко, Драч, Горинь, Лавринович, Тернопільський, депутати Союзу Таланчук та Черняк і інші представники демократичних сил України та діяспори. Обговорювався проєкт постанови про статус депутатів ВР СССР, який плянується винести на розгляд ВР України. Було утворено Громадську Раду щодо проведення референдуму 1-го грудня. Зформовані основні комісії ради — редакційні, аналітичні, соціяльних досліджень, координаційні, та зв'язків з пресою. Випрацьовано плян заходів проведення кампанії перед референдумом. Політична Рада Руху звернулася до української діяспори за кордоном з проханням надати допомогу у проведенні аґітаційної кампанії. При Спілці Письменників України відкрито валютний рахунок. Учасники засідання, обговорюючи питання роззброєння, погодилися з думкою, що Україна є ядерною державою, проте просить світ допомогти їй роззброїтися, щоб разом з іншими державами стати без-ядерною.

Івано-Франківське. — Згідно з рішенням виконавчого комітету Міської Ради з 3-го жовтня на території міста створено 96 виборчих дільниць для проведення виборів президента України.

Одеса. — Виступаючи у ранковому випуску обласного радіо „Чорноморський маяк", 4-го жовтня голова товариства ім. Ноте Лур'є Фелікс Міньштейн від імени жидівської громади Одеси висловив підтримку проголошеному ВР України Актові про незалежність. Ф. Міньштейн зазначив, що саме Народний Рух України та інші демократичні сили республіки, котрі послідовно домагаються відновлення незалежности республіки не допустили до створення у республіці антижидівських організацій.

Українець...

(Закінчення зі стор. 1)

співвласника в ЗСА. Чи уявляєте, що за перший рік існування тут в ЗСА ми втратили три мільйони долярів? Але до року часу мені вдалося так перемінити цілу настанову працівників, після звільнення їх частини, що ми не лише „відробили" ці три мільйони але других три заробили.

— Чи фірма „Ескада" передає свої одяги до великих крамниць Ню Йорку?

— Розуміється, ми маємо наші речі в таких крамницях як Берд'ґдорф і Ґудман, Сакс, Лорд і Тейлор, а тепер саме будуємо власну крамницю, що буде відкрита вже в половині листопада при 57-ій вулиці і 5-ій авеню. Але крім того ми маємо свої крамниці вже по цілій Північній Америці — в Палм Біч, Бостоні, Сієтл, Сан Франсіско, Беверлі Гиллс, Честнат Гиллс, Ґрейт Нек, а скоро будемо мати крамницю також в Чикаґо. В **Канаді** маємо скрізь — так на східньому побережжі, як і на західньому. Цим завідує мій син, а крамницю в Монтреалі веде моя дочка.

Ми також, крім „Ескади" маємо ще у завідуванні як наші галузі три інші фірми виробництва жіночого одягу— „Лорель", „Фирст чойс" і „Кріска".

— А як представляється справа з іншими країнами?

— Ось бачите, — і тут П. Ланяк показує нам розкішно видані каталоги, з яких один представляє саме крамниці „Ескади" по цілому світі, а другий останні зразки моди на зиму. Бачимо, що М. Лей спеціялізується у спортовому вбранні, але є також елеґантне вечірнє та інші. Все багате красками і виконанням, не говорячи вже про ціни, які починаються від соток долярів. Але либонь є покупці на такий вишуканий товар, бо інакше „Ескада" не могла б мати своїх виробів в Австралії, Японії, і розуміється в Німеччині чи Франції, а навіть, як розповідає нам співвласник цього мільйонового підприємства, у Ливані.

— Чи ви показуєте тут у вашій централі одяги для покупців з інших крамниць чи країв?

— **А так, як це прийнято,** у нас, відбувається двічі на рік показ нових моделів, в грудні на літо і в червні на зиму.

П. Ланяк дзвонить до секретарки і вона приносить великий архітектурний плян.

— Оце будуть наші бюра в Ню Джерзі, які тепер будуються. Тут у мене працює тепер 110 осіб, але це все замале. Хочемо мати власне приміщення на бюра та крамниці, з власною їдальнею, та усіми удогідненнями для працівників. Там переносимося вже скоро з початком наступного року, а тут залишимо лише малу квартиру.

— То ви, хоча мешканець Канади, тепер **живете** постійно в ЗСА?

— Але ж ні. Знаєте, я маю недалеко від Монтреалю свою хату, яку я сам власними руками побудував і власними руками виплекав город. Там їду на кожний кінець тижня, там мене не досягає ніякий телефон і там з моєю жінкою найкраще відпочиваю. Бачите, я у кожному розумінні є людиною, що сама себе збудувала, — закінчує він з усміхом, а ми, знаючи, що час у такого мільйонового бизнесмена дорогий, прощаємося, зробивши ще декілька світлин.

П. Ланяк відводить нас, як каже чемність, аж до виходу, і ми проходимо попри ряд кімнат, де пильно працюють його співробітники. Все це молоді обличчя, повні енергії і амбіції. „Ескада" цього вимагає, як і вимагає того її власник українець, що поставив працю собі і для всіх своїх співробітників під велике „П".

Ще питаємо, чи він не зацікавлений тепер Україною і **можливостями** там дешевої робочої сили, але він обережно заявляє, що треба почекати аж розвинутися дальші події.

Бо хоча він підкреслює у розмові, що тільки ризикуючи можна здобути мільйони, то однак він добре передумує кожну нову ідею, заки візьметься до її здійснення. Дай Боже, щоб і він і Україна могли колись мати користь з таких ідей.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСК Ню Йорк — „Нексгед" СК — 2:0

УСК Ню Йорк — Бруклин„Іґелс" — 5:2

УСК Ню Йорк — „Гоменетмен" СК — 1:3

Згідно з минулорічними вислідами і підсумковою табелею ігор І-ша дружина УСК-у випала до нижчої кляси Космополітальної Ліґи Ню Йорку, якою є ІІІ-тя дивізія. Свої розгривки за чемпіонат тієї дивізії наші футболісти розпочали в неділю, 22-го вересня ц. р. В дійсності дружина УСК-у відбула тільки передзмагову зустріч і виграла воковером 2:0, після того, як суддя, не одержавши ідентифікаційних виказок футболістів „Нексгед", відсвистав перемогу наших футболістів. Чергові змагання вже дійсно відбулися в неділю, 29-го вересня, з клюбом Бруклин „Іґелс", в яких цим разом наші футболісти здобули перемогу вислідом 5:2.

В цій зустрічі відзначилися наші новоприбулі футболісти з України Роман Плісак і Юрій Граф. Роман здобув два ґолі, Юрій — одного і кілька асистів. Крім них, чергових два ґолі здобули Сільва і ветеран, провідник та тренер дружини Степан Коваленко.

Не повезло нашим футболістам у трьох змаганнях, що відбулися в неділю, 6-го жовтня, з сильним клюбом „Гоменетмен". Вже до перерви суперники вели 1:0, хоч наша дружина мала ініціятиву. Після відпочинку УСК далі мав перевагу в грі, але цим разом не виходило нашим стрільцям. М'яч пролітав поруч, понад воротами суперників, неначе заворожений не потрапляв до сітки. Лише в 55-ій хвилині, при стані 0:2 Ґевара знизив вислід 1:2, але наприкінці зустрічі „Гоменетмен" зуміли встановити вислід 1:3.

Склад УСК-у: Семиляк, Плісак, Ґраф, В. Коваленко, Ґевара, С. Коваленко, Турко, Сабальякас, Бані, Вернон, Кристіяно, Коленс, Кент, Курсу, Волдовіно і Марселло. Провідник і тренер Степан Коваленко.

С. К.

УСВТ „Ч. Січ" — Карні Скатс — 1:4

У чергових змаганнях за чемпіонат півпрофесійної дивізії Ґарден Стейт Ліґи, що відбулися на площі суперників у Керні, 29-го вересня ц. р., „Ч. Січ" зазнала поразки вислідом 1:4. На протязі першої половини „Січовики" вели 1:0, що його здобув Чекійо з гарної акції П. Паливоди-Торія в 7-ій хвилині. Господарі вирівняли в 42-ій хвилині. Після перерви на початку гра проходила рівнорядно, але в дальшому ході змагань шотляндські футболісти перейняли ініціятиву, завдяки якій їх професійні стрільці здобули три чергових ґолі і цим самим запевнили собі перемогу. До Явного втомлення наших футболістів причинилися важкі змагання минулої п'ятниці увечорі з клюбом Брідж-вотеру, з яким, як вже відомо „Січовики" здобули перемогу. Були це відкладні змагання і на зарядження проводу ліґи їх мусіли відбути наші футболісти перед грою в Карні.

Склад „Ч. Січі": Хамуляк, В. Науменко, Муніс, Торій, І. Паливода, Прайс, П. Паливода, Фур, Василак, Барон, Чекійо, Мазочі, Т. Науменко. Провідник і тренер Михайло Паливода.

УСВТ „Ч. Січ"(мол. новаки) Медісон С.К. (мол. новаки) — 4:1

Були це перші змагання новоствореної дружини молодших новаків „Ч. Січі", в яких вони й здобули першу перемогу, вислідом 4:1. Приємно було бачити цих наймолодших „Січовиків" — 6, 7 і 8-річних, які виявили завзятість і головно вже перші прояви вміння володіти м'ячем, завдяки тренерові І. Чупенкові. В цій зустрічі переможні ґолі для нашої дружини здобули Роман Луків, учасник Спортової Школи „Ч. Січі" — 2, Данилко Витвицький — 1 і Михайло Ґудзій — 1.

Крім згаданих, в складі тієї дружини виступають: Христіян Клебан, М. Клебан, Н. Кудрик, А. Кудрик, М. Пузик, Тарас Пузик, Марко Гадзевич і Микольцьо Команецький.

Нові успіхи тенісистки „Ч. Січі"

Після літньої перерви розпочала свою активність, цим разом в тенісовій дружині університету Ратґерс в Ню Бранзвику в Ню Джерзі, кількакратна чемпіонка УСЦАК і американських турнірів Роксана Матківська.

У відбутих міжуніверситетських першенствах Роксана досі здобула такі висліди: 17-го вересня перемогла репрезентантку армії Ганаг Ченґ 6:4, 7:5. В подвійній грі разом з партнеркою Крісті Кестлі перемогли Ганну Онкаву і Крістін Арґус 6:2, 6:1.

28-го вересня ц. р. Роксана перемогла репрезентантку університету Коламбія, Н. Й., Пію Клєменте вислідом 7:5, 6:3. В подвійній грі із вже згаданою партнеркою перемогли Клєменте і Тарплей — 4:6, 6:1, 6:3.

29-го вересня ц. р. в реґіональному турнірі ІТКА Роксана елімінувала репрезентантку університету Темпл, Філядельфія, Еймі Віліямс — 6:3, 6:1. В подвійній грі разом з Кестлі, елімінували Фулґам і Антоджованні — 6:4, 6:2.

2-го жовтня ц. р. Роксана виграла з репрезентанткою університету Сітон Голл-Келлі Лонґо 6:1, 6:4. В подвійній грі разом з партнеркою виграли з Лонґо і Калсо 6:1, 6:1.

5-го жовтня ц. р. Роксана знову виграла, цим разом з Крікет Джонстон (Єйл) вислідом — 1:6, 6:3, 6:4. В подвійній грі разом з Кестлі, цим разом зазнали поразки 6:7, 0:6. 6-го жовтня ц. р. в турнірі ІТКА в подвійній грі Роксана і Кестлі програли з репрезентантками університету Пенсильванії Кім Корі і Бері Бернштайн, вислідом 6:0, 3:6 і 2:6.

Тернопільська газета згадала про лист подяки УСЦАК

Газета „Тернопіль Вечірній" помістила згадку про лист подяки УСЦАК, що надійшов до голови Тернопільської обласної організації УСА.

Кореспондент Володимир Тарасенко написав: „Недавно з Нюарку (ЗСА) на ім'я голів Тернопільської обласної організації Української спортивної асоціяції та облспорткомітету надійшов лист за підписом голови Української Спортової Централі Америки і Канади Мирона Стебельського. Українці діяспори дякують за теплий прийом на тернопільській землі під час недавнього святкування 80-річчя спортового товариства „Україна": „Ви дорогі друзі й Ваші співробітники, своєю щирою українською гостинністю, добротою й любов'ю дали нам усім можливість відчути (а головно нашій молоді), що ми всі діти одного великого народу, без різниці, де ми проживаємо, що жодні штучні чи природні кордони нас не розділять, а противно, об'єднають для одного святого діла — побудови й закріплення своєї незалежної держави!"

Разом з листом наші брати з-за океану надіслали кілька журналів Українського Спортово-Виховного Т-ва „Чорноморська Січ" „Наш Спорт" та примірник українського щоденника „Свобода". В цій газеті Мирон Стебельський поділився враженнями про подорож спортовців в Україну.

Що зробить...

(Закінчення зі стор. 2)

все поголів'я вперше в історії республіки скоротилося на 10 відсотків. М'ясо просто переганяли в Росію й інші республіки за вищу ціну, везли автами, гелікоптерами. Ми попросили відкликати ці рішення, але дістали відмову. Тоді нам довелося самим підвищити закупівельні ціни. Але поки наше рішення спрацювало, ми вже зазнали втрат. Тоді ми прийняли рішення: спочатку заготувати все необхідне для України, а потім нехай роблять все, що хочуть. Та постачання все одно скоротилося. Раніше ми продавали 500,000 тонн м'яса, тепер — 350,000 тонн. І все ж харчових карток ми не будемо вводити, як і не будемо миритися з тим, що Україна, яка найбільше виробляє м'яса, за його споживанням перебуває на сьомому місці".

Щодо підписання економічного договору між колишніми союзними республіками і міжреспубліканських пріоритетів, то Л. Кравчук сказав ось що:

„Їх має бути чотирип'ять: оборона, ядерна стратегічна зброя, космос, екологія, комунікація, колективна безпека. Фінансуватися вони повинні спільно, пропорційно до участи".

Ці декілька тижнів, що відділяють нас від загально українського референдуму, будуть, мабуть, багаті на значущі, визначальні події, але вже з певністю можна ствердити, що вітер історії зичливо дме в паруси корабля української державности. Москва буде ще чинити опір, відвертий і замаскований, однак чим більше вона наполягатиме на врятуванні централізованого Союзу, тим менше переконливих арґументів зможе висунути. Це все краще розуміє і все частіше висловлює світ, зокрема Захід.

Симптоматичною в цьому розумінні є стаття професора економіки Гарвардського університету Роберта Барро в газеті „Волл Стріт Джорнел", вміщена 11-го жовтня під красномовною назвою: „Менше — не обов'язково гірше". В ній проф. Барро спростовує докази проти відокремлення республік. Навіть малень кі з них, на його думку, зможуть нормально існувати під умовою, що вони братимуть участь у міжнародній торгівлі. Р. Барро, посилаючись на досвід азійських держав, що тепер бурхливо розвиваються, зауважує, що між економічним ростом і наявністю природних ресурсів нема безумовного зв'язку, адже, як відомо, Японія, та й не тільки вона, змогла обійтися без власної нафти. „У випадку прибалтів, хорватів чи курдів є очевидним, що нові уряди будуть кращі, ніж старі", — висновує зі своєї аналізи Р. Барро.

З легким серцем ці слова можна застосувати і щодо України.